

DOI 10.31558/2307-2318.2021.3.6

УДК 338.23:502

JEL: F52, J10, C10

Гапсєва О.М.,

д.е.н., професор кафедри економіки та соціально-трудових відносин,

Університет митної справи та фінансів

ORCID: 0000-0001-6320-2775

golga@ukr.net

Лобза А.В.,

PhD з економіки,

старший викладач кафедри економіки та соціально-трудових відносин,

Університет митної справи та фінансів

ORCID: 0000-0002-3783-0183

lavlan@i.ua

СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

В статті визначено соціальну безпеку, як вагому складову економічної безпеки у забезпеченні сталого розвитку. Поєднано економічну безпеку та соціальну безпеку, які трансформуються у єдину соціо-економічну безпеку в умовах сталого розвитку. Систематизовано соціальні параметри (індикатори); соціальні проблеми, що мають прояв як загрози або ризики; чинники та соціальні стандарти, які є орієнтиром моніторингу сучасного стану безпеки та основою для виділення областей зміни її індикаторів. Розглянуті аспекти прояву соціальної безпеки, які пов'язані із забезпеченням особистої безпеки, відсутністю негативних соціальних викликів, послабленням соціального напруження. Сформовано систему соціальної складової економічної безпеки, яка спрямована на забезпечення високого рівня захищеності соціальних інтересів з метою досягнення цілей сталого розвитку. Визначено ключові питання формування фреймів соціальної компоненти сучасної міжнародної економічної безпеки, зокрема вибір та обґрунтування соціальних параметрів, методів та інструментарію оцінки динаміки соціальних індикаторів, вибір соціальних процесів та явищ, які мають бути покладені в основу визначення соціального імперативу.

Ключові слова: безпека, економічна безпека, міжнародна економічна безпека, соціальна безпека, соціальна складова, сталий розвиток

Рис. - 1, Літ. – 15

Постановка проблеми. Безпека уявляє собою одну з головних характеристик життєдіяльного людини, що поєднує мету та можливості її розвитку в умовах невизначеності та ризикового середовища. Безпека людини має визначатись наявним миром, доступом до якісних умов їхнього буття, що пов'язано із забезпеченням основних життєвих потреб та їхнього розвитку. Формування системи соціальної безпеки в країнах світу спрямовано на забезпечення відповідних умов розвитку, за яких досягається високий рівень захищеності соціальних інтересів кожної окремої людини та суспільства

в цілому. Соціальна безпека як вагомий складник економічної безпеки знаходить під впливом всіх інших сфер національної безпеки, ризику та загрози яких безумовно обумовлюють та змінюють параметри системи забезпечення соціальної безпеки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретико-практичні аспекти соціальної безпеки розглянуто в працях таких науковців, як О.В. Булатова, О.С. Власюк, З.В. Гбур, В.Г. Федоренко, І.М. Грищенко, Т.Є. Воронкова, С.І. Лекарь, О.Ф. Новіков, О.Г. Сидорчук, О.В. Паньков, Р. Кормак, В. Меншиков, О. Волкова, Н. Стукало, А. Сімакова, І.Ф. Валері, М.А. Діамеску.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є створення системи соціальної складової економічної безпеки та визначення її ролі у вирішенні завдань щодо формування сталого соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні перед кожною країною світу постає питання узгодження питань забезпечення реалізації соціальних цілей розвитку та пошуку ресурсних та фінансових можливостей для їх досягнення. Соціальна спрямованість розвитку різних країн світу обмежується наявністю економічних ресурсів, а також сформованими у державі пріоритетами щодо їх використання. Однак, вагомість соціальної складової у забезпеченні сталого розвитку, активізації економічної активності, зростанні рівня життя на добробуту населення, формуванні високого рівня людського капіталу постійно зростає, особливо в умовах нестабільності економічного розвитку та загостренні кризових явищ у розвитку економічних процесів.

Сучасна концепція розвитку суспільства, яка отримала назву «сталий розвиток», була розроблена у зв'язку зі зниженням темпів економічного зростання, глобальним погіршенням природного середовища та необхідності створення умов які сприятимуть розвитку людського потенціалу, задоволенню основних потреб населення.

Необхідно зауважити, що 6 з 17 цілей сталого розвитку, є суто соціальними:

- No poverty Подолання бідності
- Zero hunger Подолання голоду
- Good health and well-being Міцне здоров'я
- Quality education Якісна освіта
- Gender equality Гендерна рівність
- Peace, justice and strong institutions Мир та справедливість

Три соціоекономічними цілі:

- Decent work and economic growth Гідна праця та економічне зростання
- Reduced inequalities Скорочення нерівності
- Partnerships for the goals Партнерство заради стійкого розвитку

Сучасні тенденції підтверджують необхідність більш ґрунтовного дослідження соціальної компоненти в структурі міжнародної економічної безпеки. Адже, спираючись на дані ООН більш ніж 700 млн осіб, або 10 % населення світу мешкають в жебрацьких умовах й намагаються задовольнити базові потреби, серед яких охорона здоров'я, освіта, доступ до води та санітарних умов тощо. Більшість людей, бюджет яких не перевищує 1,90 дол. США на день, мешкають в країнах Африки, тих що на півдні від Сахари. Наявність роботи не гарантує гідне проживання. Так, в 2018 році 8 відсотків зайнятих робітників та їх родини перебували в умовах крайньої бідності. Бідність суттєво впливає на дітей (кожна п'ята дитина мешкає в скрутних умовах). Забезпечення соціального захисту дітей та інших вразливих верств має вирішальне значення для скорочення бідності.

Бідність має багато аспектів, проте її чинники включають безробіття, соціальну ізоляцію та високу вразливість певних груп населення до стихійних лих, хвороб та інших

явищ, які заважають їх продуктивності. Зростаюча нерівність перешкоджає економічному зростанню та руйнує соціальну єдність, підсилює політичну та соціальну напругу і, в окремих випадках, призводить до нестабільності та конфліктів. Станом на 2018 рік 55% населення світу не мають доступу до соціального захисту.

Щодо соціальної проблеми голоду, то тут також необхідними є докорінні зміни глобальної продовольчої й сільськогосподарської систем, адже сьогодні голодними є 821 млн осіб та ще 2 млрд, за прогнозами ООН, будуть голодними до 2050 року. Інвестиції в сільське господарство мають вирішальне значення для підвищення потенціалу сільськогосподарського виробництва. Зниження ризику розповсюдження проблеми голоду потребує розвитку сталих систем виробництва продуктів харчування. У країнах Африки кількість тих, що недоїдають збільшилася з 195 млн осіб у 2014 році до 237 у 2017 році. У 2018 році 149 млн дітей у віці до 5 років (22 відсотка від загальної кількості дітей цього віку) страждають від хронічного недоїдання. 840 млн людей в світі не мають доступу до електричної енергії, більшість з них мешкають в сільських районах країн, що розвиваються [18]. Енергетична бідність в багатьох регіонах світу є основною перешкодою на шляху скорочення голоду та забезпечення світового виробництва продовольства в достатній кількості для задоволення майбутнього попиту.

Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю в будь-якому віці має важливе значення для сталого розвитку. Значних успіхів було досягнуто в збільшенні очікуваної тривалості життя і скорочення деяких поширених причин смерті, пов'язаних з дитячою та материнською смертністю, але робота по досягненню мети (менше 70 випадків материнської смертності на 100 000 живонароджених до 2030 року) потребує поліпшення якості кваліфікованої медичної допомоги. Досягнення мети скорочення передчасної смертності від неінфекційних захворювань до 1/3 до 2030 року також вимагає б більш ефективних технологій для використання чистого палива під час приготування їжі.

Отримання якісної освіти є основою для створення сталого розвитку. Крім поліпшення якості життя, доступ до інклюзивної освіти може допомогти забезпечити місцевих жителів інструментами, необхідними для розробки інноваційних рішень найсерйозніших проблем в світі. Більш 265 млн дітей в даний час не відвідують школу, і 22 % з них це діти молодшого шкільного віку. Рівень охоплення початковою освітою в країнах, що розвиваються досяг 91 відсотка, але 57 мільйонів дітей молодшого віку залишаються поза школою. 617 мільйонів молодих людей у всьому світі не мають базових навичок математики і грамотності.

Хоча світ досяг прогресу в досягненні гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок відповідно до цілей у сфері розвитку, сформульованих в Декларації тисячоліття (включаючи рівний доступ до початкової освіти для дівчат і хлопчиків), жінки і дівчинки як і раніше страждають від дискримінації та насильства у всіх частинах світу. Надання жінкам і дівчаткам рівного доступу до освіти, охорони здоров'я, гідної роботи і представництва в процесах прийняття політичних і економічних рішень буде стимулювати стійку економіку і приносити користь суспільству і людству в цілому. Сьогодні у 18 країнах чоловіки можуть на законних підставах перешкоджати роботі своїх дружин; в 39 країнах дочки і сини не мають рівних прав успадкування; а в 49 країнах відсутні закони, що захищають жінок від насильства в сім'ї.

Загрози міжнародного вбивства, насильства по відношенню до дітей, торгівлі людьми та сексуального насильства мають важливе значення для протидії мирним і інклюзивним товариствам в інтересах сталого розвитку. Вони прокладають шлях для забезпечення доступу до правосуддя для всіх і для створення ефективних, підзвітних

установ на всіх рівнях. Серед установ, які найбільше постраждали від корупції визначають судову систему та поліцію. Корупція, хабарництво, злочинство і ухилення від сплати податків обходяться країнам, що розвиваються приблизно в 1,26 трильйона доларів США на рік.

Рівень безробіття в світі знизився, але умови праці для мільйонів людей як і раніше залишають бажати кращого. У 2018 році 3,3 мільярда людей у світі мали роботу. Однак більшість з них отримували дуже низьку заробітну плату, 700 мільйонів людей у світі живуть в бідності незважаючи на те, що у них є робота. Лише 48 відсотків жінок працюють. Серед чоловіків цей показник становить 75 відсотків. При цьому 20 відсотків молоді в світі не працює і не вчиться. Неформальна зайнятість залишається на дуже високому рівні. 2 мільярди людей – близько 61 відсотка трудящих – працюють у неформальному секторі. У той же час Європі рівень безробіття опустився до найнижчої позначки за останнє десятиліття. У країнах Східної Європи число зайнятих людей трохи зменшиться в найближчі два роки, проте одночасно значно скоротиться і чисельність працездатного населення. Таким чином, тенденція збережеться – рівень безробіття буде знижуватися. У країнах Центральної Азії основною проблемою залишається зайнятість у неформальному секторі економіки – цей показник становить близько 43 відсотків.

За даними Oxfam Report, 2017 р., у теперішній час економічна нерівність на планеті зросла до такої міри, що сукупний дохід 8 найбагатших людей планети зрівнявся із сукупним доходом найбіднішої половини світового населення (3,6 млрд. осіб). Так, 8 людей разом володіють сумою у \$ 426 млрд., у середньому \$ 53,25 млрд на кожного, у той час як кожен з 3,6 мільярда найменше забезпечених людей планети має дохід менше ніж \$ 120 на одну особу. Як свідчать дані Всесвітнього економічного форуму, сім з десяти осіб живуть в країнах, де економічна нерівність суттєво збільшилась за останні 30 років.

Слід зазначити, що дослідники протягом тривалого часу звертали увагу на різноманітні соціальні параметри, так, моделі економічного зростання Т. Мальтуса, Дж. Форестера, Д. Медоуза, М. Месаровича й Е. Пестеля містили оцінку окремих соціо-економічних індикаторів. Початок широкомасштабної дискусії пов'язують з доповіддю «Межі росту» Д. Медоуза, що була представлена в 1972 р. в рамках Римського клубу [15]. Достатня кількість міжнародних конференцій та форумів: Декларація щодо сталого розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.); Міжнародна конференція (Йоханнесбург, 2002р.), Всесвітній соціальний форум (Порт-Алегрі, 2002 р.) привертала увагу до гостроти глобальних соціо-економічних та екологічних проблем та ризиків, що в подальшому були визначені в останньої доповіді ООН «Цілі розвитку тисячоліття» [12]. У підсумкових документах міжнародних інституційних заходів позначені як концептуальні пріоритети розвитку, тобто конкретні цілі, що стоять перед світовим співтовариством, так і кількісні індикатори, що дозволяють урядам держав планувати дії, спрямовані на виконання опрацьованих рішень («Цілі сталого розвитку ООН на період 2016-2030 рр.», колективний план дій, 193 країни, 17 цілей і 169 завдань).

Спроби деталізувати соціальну складову сталого розвитку та визначити основні параметри, серед яких демографія, стан здоров'я населення, рівень диференціації доходів населення, рівень бідності, міграція, були чітко сформульовані в 2002 р. в документах Всесвітнього форуму зі сталого розвитку [13]. На думку експертів Інституту соціального розвитку ООН, до соціальних параметрів сталого розвитку слід відносити також: рівень матеріального добробуту, здоров'я та освіти, доступність благ, необхідних для задовільного існування, соціальну захищеність, демократичні цінності [14].

Як і у випадку із еколого-економічною безпекою [6], у сучасних дослідженнях посилюється синтез економічної безпеки та соціальної безпеки, які трансформуються у єдину соціо-економічну безпеку в умовах сталого розвитку (рис. 1), це потребує визначення соціальних параметрів (індикаторів); соціальних проблем, що мають прояв як загрози або ризики; чинників та соціальних стандартів, які є орієнтиром моніторингу сучасного стану безпеки та основою для виділення областей зміни її індикаторів.

Рисунок 1. Система соціальної складової економічної безпеки в умовах сталого розвитку «sustainable development»

Примітка: розроблено автором на основі [7, 10]

Досліджуючи соціальну безпеку, слід зауважити, що вона може мати різні аспекти прояву:

1. Соціальна безпека тісно пов'язана із забезпеченням особистої безпеки. Від останньої залежать перш за все стан здоров'я населення, рівень освіти та духовного розвитку тощо. Ці складові соціальної безпеки лежать в основі забезпечення економічної та кадрової безпеки, ефективного використання останніх через підвищення кваліфікації, створення сприятливого робочого клімату, забезпечення сталого розвитку [4].

2. Соціальна безпека, що пов'язана з відсутністю реальних загроз насильства у суспільстві, тобто соціальних викликів (злочинність, кіберзлочинність, наркоманія тощо)

3. Соціальна безпека, що відображує протестні настрої населення. Посилення соціальної напруги в суспільстві є основною причиною його маргіналізації, що, у свою чергу, веде до масштабних соціальних конфліктів [1]. В останні роки частка людей, які вважають, що потрібно активно протестувати проти погіршення умов життя, значно перевищує кількість тих, хто виступає за збереження миру будь якою ціною.

Формування фреймів сучасної міжнародної економічної безпеки, зокрема її соціальної компоненти потребує визначення кількох ключових питань. По-перше, які соціальні параметри мають бути обрані й чому; по-друге, за допомогою яких методів та інструментарію оцінити динаміку соціальних індикаторів та їх вплив на загальний рівень міжнародної економічної безпеки; по-третє, які соціальні процеси та явища мають бути покладені в основі визначення соціального імперативу.

Висновки. Вищезазначене дозволяє визначити, що соціальна компонента економічної безпеки є вагомим складовим сталого економічного розвитку країн, з одного боку, а з іншого - виступає ключовою складовою забезпечення певного рівня міжнародної економічної безпеки країн світу. Соціальна складова визначається як сукупність умов розвитку економічної системи, за яких досягається високий рівень захищеності соціальних інтересів кожної окремої людини та суспільства в цілому, а також забезпечується спроможність держави запобігати соціальним викликам, ризикам та загрозам, гарантувати соціальні стандарти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баланда А. Л. Соціальна складова національної безпеки України. Демографія та соціальна економіка. 2006. № 1. С. 166–172.
2. Булатова О. В. Регіональна складова глобальних інтеграційних процесів. Монографія. Донецьк: ДонНУ, 2012. 386 с.
3. Власюк О. С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку. Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України. К., 2008, 48 с.
4. Гаращук О. В. Соціальна складова національної безпеки та сталого розвитку в умовах глобалізації. Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. Том 27. № 1. С. 28–34. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/6479/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf>
5. Гбур З. В. Інституційне забезпечення економічної безпеки України. Інвестиції: практика та досвід, 3, 2018, С. 98–102.
6. Грібінченко О. М. Екологічна складова міжнародної економічної безпеки. Вісник Маріупольського державного університету Серія: Економіка. 2019. № 18. С. 51–61. <https://doi.org/10.34079/2226-2822-2019-9-18-51-61>
7. Дахнова О. Є. Соціальні аспекти економічної безпеки України. Зовнішня торгівля: право, економіка, фінанси. 2012. № 3. С. 245–252.
8. Економічна безпека України: монографія за ред. В.Г. Федоренка, І.М. Грищенка, Т.Є. Воронкової. К.: ТОВ «ДКС центр», 2017. 462 с.
9. Лекарь С. І. Економічна безпека України: поняття та сутність термінології. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ, 1, 2012,

С. 3-16.

10. Помаза-Пономаренко А. Л. Оценка уровня социальной безопасности Украины и ее регионов: теория, методология и практика (часть 1). URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream>
11. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки: монографія / О. Ф. Новікова, О. Г. Сидорчук, О. В. Панькова [та ін.] / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ; НАН України, Інститут економіки промисловості. К.; Львів: ЛПІДУ НАДУ, 2018. 184 с. URL: http://www.lvivacademy.com/download_2018/stan.pdf
12. Цели развития тысячелетия: доклад за 2015 год. ООН. 2015. 75 с. United Nations in Ukraine: official website. URL: <http://www.un.org/ru/millenniumgoals/mdgreport2015.pdf>
13. Йоханнесбургская декларация по устойчивому развитию. Всемирный саммит по устойчивому развитию. Йоханнесбург. 2002. 6 с. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/pdf/decl_wssd.pdf
14. Emerging Issues: Social Drivers of Sustainable Development — Note for the Secretariat submitted by UNRISD. United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD). 2013. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/1218unrisd2.pdf>
15. Meadows D. The limits to growth. New York. 1972. 211 p. URL: <http://www.donellameadows.org/wp-content/userfiles/Limits-to-Growth-digital-scan-version.pdf>
16. Menshikov V., Volkova O., Stukalo N., Simakhova A. Social economy as a tool to ensure national security. Journal Of Security And Sustainability, 2017, (7), 2, [https://doi.org/10.9770/jssi.2017.7.2\(4\)](https://doi.org/10.9770/jssi.2017.7.2(4))
17. SDG PULSE. 10 Reduced inequalities. URL: <https://sdgpulse.unctad.org/sdgs/goal-10-reduce-inequality/>
18. Sustainable Development Goals. Sustainable Development Goals: official website <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>
19. Valeriu I. F., Diamescu M. A. Some Opinions on the Relation between Security Economy and Economic Security. The National Institute for Economic Research, The Romanian Academy, Bucharest, Romania, 2010, pp. 129-159.
20. World Employment and Social Outlook Trends 2020. ILO report. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_734455.pdf

REFERENCES

1. Balanda A. L. (2006) "Social component of national security of Ukraine". Demography and social economy, 1, 2006, pp. 166–172.
2. Bulatova O. V. (2012) "Regional component of global integration processes". Monograph. Donetsk: DonNU, 2012. 386 p.
3. Vlasyuk O. S. (2008) "Theory and practice of economic security in the system of science of economics". Natsional'nyy instytut problem mizhnarodnoyi bezpeky pry Radi natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrayiny [National Institute for International Security at the National Security and Defense Council of Ukraine], K., 2008, 48 p.
4. Harashchuk O.V. (2017) "Social component of national security and sustainable development in the context of globalization". Economic analysis: Coll. Science. wash. Ternopil: Publishing and Printing Center of Ternopil National Economic University "Economic Thought", 1, 2017, pp. 28–34.
5. Gbur Z. V. (2018) "Institutional support of economic security of Ukraine". Investytsiyi:

praktyka ta dosvid [Investments: Practice and Experience], 3, 2018, pp. 98-102.

6. Hrybinenko O.M. (2019) "Ecological component of international economic security". Bulletin of Mariupol State University Series: Economics, 18, 2019, pp. 51-61.

7. Dakhnova O.E. (2012) "Social aspects of economic security of Ukraine". Foreign trade: law, economics, finance, 3, 2012, pp. 245-252.

8. Economic security of Ukraine: monograph ed. V.G. Fedorenko, I.M. Grishchenko, T.E. Funnel. K.: DKS Center LLC, 2017. 462 p.

9. Lekar' S. I. (2012) "Economic Security of Ukraine: Concept and Essence of Terminology". Naukovyy visnyk L'vivs'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav [Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs], Vol. 1, 2012, pp. 3-16.

10. Pomaza-Ponomarenko A.L. "Assessment of the level of social security of Ukraine and its regions: theory, methodology and practice (part 1)". URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream>

11. State and prospects of social security in Ukraine: expert assessments: monograph / O. F. Novikov, O. G. Sidorchuk, O. V. Pankova [etc.] / L'vivs'kyi rehional'nyy instytut derzhavnoho upravlinnya NADU; NAN Ukrainy, Instytut ekonomiky promyslovosti [Lviv Regional Institute of Public Administration of NADU; NAS of Ukraine, Institute of Industrial Economics]. K.; Lviv: LRIDO NADU, 2018, 184 p. URL: http://www.lvivacademy.com/download_2018/stan.pdf

12. Millennium Development Goals: 2015 Report. UN. 2015. 75 p. United Nations in Ukraine: official website. URL: <http://www.un.org/ru/millenniumgoals/mdgreport2015.pdf>

13. Johannesburg Declaration on Sustainable Development. World Summit on Sustainable Development. Johannesburg. 2002. 6 p. URL: http://www.un.org/documents/decl_conv/declarations/pdf/decl_wssd.pdf

14. Emerging Issues: Social Drivers of Sustainable Development — Note for the Secretariat submitted by UNRISD. United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD). 2013. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/1218unrisd2.pdf>

15. Meadows D. The limits to growth. New York. 1972. 211 p. URL: <http://www.donellameadows.org/wp-content/userfiles/Limits-to-Growth-digital-scan-version.pdf>

16. Menshikov V., Volkova O., Stukalo N., Simakhova A. (2017) "Social economy as a tool to ensure national security". Journal Of Security And Sustainability [Journal Of Security And Sustainability], (7), 2, [https://doi.org/10.9770/jssi.2017.7.2\(4\)](https://doi.org/10.9770/jssi.2017.7.2(4))

17. SDG PULSE. 10 Reduced inequalities. URL: <https://sdgpulse.unctad.org/sdgs/goal-10-reduce-inequality/>

18. Sustainable Development Goals. Sustainable Development Goals: official website <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>

19. Valeriu I. F., Diamescu M. A. (2010) "Some Opinions on the Relation between Security Economy and Economic Security". The National Institute for Economic Research, The Romanian Academy, Bucharest, Romania, pp. 129-159.

20. World Employment and Social Outlook Trends 2020. ILO report. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_734455.pdf

Гапеева О.М., Лобза А.В.

СИСТЕМА СОЦИАЛЬНОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В УСЛОВИЯХ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

В статье определена социальная безопасность, как весомая составляющая экономической безопасности в условиях обеспечения устойчивого развития. Объединены экономическая безопасность и социальная безопасность, которые трансформируются в единую социо-экономическую безопасность в условиях устойчивого развития. Систематизированы социальные параметры (индикаторы); социальные проблемы, проявляющиеся как угрозы или опасности; факторы и социальные стандарты, которые являются ориентиром мониторинга современного состояния безопасности и основой для выделения областей изменения ее индикаторов. Рассмотрены аспекты проявления социальной безопасности, связанные с обеспечением личной безопасности, отсутствием негативных социальных вызовов, ослаблением социального напряжения. Сформирована система социальной составляющей экономической безопасности, которая направлена на обеспечение высокого уровня защищенности социальных интересов для достижения целей устойчивого развития. Определены ключевые вопросы формирования фреймов социальной компоненты современной международной экономической безопасности, в частности выбор и обоснование социальных параметров, методов и инструментария оценки динамики социальных индикаторов, выбор социальных процессов и явлений, которые должны быть положены в основу определения социального императива.

Ключевые слова: безопасность, экономическая безопасность, международная экономическая безопасность, социальная безопасность, социальная составляющая, устойчивое развитие

O.Hapieieva, A. Lobza

SYSTEM OF SOCIAL COMPONENT OF ECONOMIC SECURITY IN CONDITIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

The article identifies social security as a ponderable constituent of economic security in ensuring sustainable development. Economic security and social security are combined, which are transformed into a single socio-economic security in terms of sustainable development. Social parameters (indicators) are systematized; social problems that manifest as threats or risks; factors and social standards that are a guideline for monitoring the current state of security and the basis for identifying areas of change in its indicators. Aspects of the manifestation of social security, which are connected with ensuring personal security, absence of negative social challenges, reduction of social tension are considered. A system of the social constituent of economic security, which is aimed at ensuring a high level of protection of social interests in order to achieve the goals of sustainable development has been formed. The key issues of framing the social component of modern international economic security are identified, including the choice and justification of social parameters, methods and tools for assessing the dynamics of social indicators, the choice of social processes and phenomena that should underlie the definition of social imperative.

Keywords: security, economic security, international economic security, social security, social constituent, sustainable development